

БҮРЯАД УНЭН

Олонийтын-политическэ газетэ

Малай үбэлжэлгэ—шанга шалгалта

«АЙХА ЮУМЭН УГЫ» ГЭНЭ

Хонишонтэй хамта тэрэнэй ну-хэр Цырен-Ханда Гуродармева-на баһал худэлэлсэдэг. Эдэ гурбан 580 эхэ хонидые харуу-налдаг. Тэдэн хөөрдохёо хурь-галхан. Түл абалгада хэрэгтэй бүхэй юумэс бэлдэнхэй, ха-шаны дулаалагданхай, үбэ-тэжээлше хүсэд хүрэхэ бии.

М. НАМЖИЛОВ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон
Д. Д. Дашев.

ХЭДЫ ЖЭЛ СОО ХҮЛЭЭНЭБ?

1991 оной январин 1-нэй байдлаар гэр байржа байж-руула талар 26,7 мянган бу-ла ба ганса бэе хунотагай Советүүдэй гүйсэдиюмуудта бүридхэлдэ абтаа байна. Тэр-төө тоодо хотонуудта, горо-дэй тухай тосхонуудта 22,7 мянган хонидые 4 килограмм ноо-но хайшалаа юм. Энээнэйгээ түлөө жэлэй дунгоор 12 мян-ган тухэйг эсбэр нэмэлтэ түл-бэри абта.

Table with 4 columns: Year, Type of wool, Quantity, and Percentage. Rows include 1990 and 1991 data for various wool types like 'Хүннүдэй ба ганса бэе' and 'Хүннүдэй ба ганса бэе хунуудай нийт тоогой'.

Тээгээнэй гайтайхан хүйтэн жабар үдрөө үдэртэ манаран тооһорко байһанаа, һаянхан бага ээргэ зөөлөржэ, үдэһөө хойшо аһагабар шэнги болоодхидог болобо. Үдэрэй үл мэдэг ута боложо эхилхэдэ, уриной аминьшэе орохо сагынь дүтэлбэ ха юм даа.

Оршон тойронхи байгаали, газар дейдэһе баһал үнгэ шарайгаа хубилган захалһандал үзэгдэнэ. Һаял жамхыс хүй-гээр ээһижиэ байһан Борьбо-гой үргэн тала, мундэгэр гү-бээнууд үбэлэй наранай түрүү-шын урин элшэдэ жогиндэн, һаргама сагаан саһан хүнжэл доргоо һажан дууржа бай-һандал, оршон тойрон аали намдуу, хонжон шэнги.

Тансал тэрэ сагуур, хада гүбээнуудэй үбэрөөр тухээр-дэһэн хонишодой үбэлжүүл-дэнэ. Хайшашые абахада, тэдэ отора, бригаданууд руу ошо-дон саһанай сары харгынууд.

Энэнье гайхалгүй. Эдэн районхой Борьбогой совхозо мунөө 20 һайса гаран мянган хоний һургань дүшөөр ота-рада үбэлжүүлэгдэжэ байна ха юм. Энэ үргэн тала дайдар тоорихынэе ябаа һаа, ал нэ-гэ хонишодойн үбэлжөөндө заатгай хүржэ ошохош.

Бидэ тэрэ үдэр ажахын тү-рүү хонишодой нэгэн Гомбо Цы-рендоржиевич Жамбаловэй бригадта хүрөө һамд. Хо-нишодой гэртэ ороогүй, минл гээдэгуурны явад, элдэний нилээд бүхэрэг бэрэ эзэдэй хүдэлдэг бригадын байра бай-дал гэжэ мэдэхээр һэн. Һашаа, хорьонуудын яб гэмээр за-һабарилганхай, тухээрэгдэн-хэй, Ула бүлэдэг, бүлээдхэдэг худагай багахан гэрхэн, тэн-дэһэ холо бэшэ бани, авто-машинин гараж гэжэ мэтэ бай-ра, барилганууд олон. Хуһа-маг хөрбэ соонь үбэ, холоо-мо, зеленко ооо онги буул-гаданхай харагдана. Хонидын үбэлжөөнһөө холо бэшэхэнэ, тэралан дээрэ обор-тобор һолоомоной бухалнуудай һуу-рида һамаран бэлшэжэ яба-на.

Газар талаһань шукатур-даһан ута гэрэй үдэн нээгдэ-жэ, папагор шэлүүһэн малгайтай залуушар хун гаража эрбэ.

— Сайн байна, Доржо, бэ-ш нүхэдшин хаанаб? Гэртэе гү? — гэжэ мантай ябалсаһан совхозой директор Михаил Александрович Спасов тэрэн-дэ хандаба.

— Угы, Тэдэмнай һаяшар сов-хозой түб — Белоозерск тос-хон ошоо һэн, — гэжэ нүгөө-дөн харюусана.

— Хүнгэн, хурдан «Волга» автомашинай зон гэртэе һуу-халгай гүб даа. Хонидой түр-жэ эхилээгүйдэ, даб дээрэ су-лоотэй байһандаа хэрэгтэй тээ-шэ гүйлгэлдөөл бээ. Мал-шадта хилэмэ талханһаа эхи-

ла гэжэ зүблөөндэ хабаада-шад үгэ хэлэхэдэ тэмдэглэбэ. Үнэн зүб байгаа, хуули ёһо, хүнэй эрхэнүүд хадаа манай гурнын шэнэхэдлгын гол үзэл бодолнууд болоно гэжэ тэм-дэглэбэ. Эгээл тимлээһэ элэ бүгдэһе наринаар хамгаалха, хуулин үндэһөөр сахиха шу-хала. Ард зоһидо, Эхэ орон-донд хуули түгэс прокурату-ра хэрэгтэй. Угэ хэлгээдэй һанамжаар нимэ прокурату-ра бүхэ оронийнай газар дээрэ хүнэй эрхэнүүдэ, улас-хоорондын олонийтын үмэнэ бэе дээрэ даажэ абһан уял-гануудта Советскэ Союзай ма-рар сахиха, дүүргэжэ байһые хангаха ёһотой.

СССР-эй Президент М. С. Горбачев зүблөөнэй хүдэлмэ-ридэ хабаадана.

Энэнье хадаа Урда-Осетини захиргаанай түбэй гэрэр дээрэ хонидые һараар хо-ёрдохёо утагданхай ушар бо-лоно.

Энэнье хадаа Урда-Осетини захиргаанай түбэй гэрэр дээрэ хонидые һараар хо-ёрдохёо утагданхай ушар бо-лоно.

Манай орон дотор олонодо ноусугүйгөөр мэдээһэнэй ошаар эдэ бүгдэ бэлүүлгэ-дхэ аргатай болоһон байна. Энэ асуудалы шидхэлгэдэ албан зурганууд, нийтин эм-хинүүд эдэбхитэйгээр хабаа-дана.

Манай орон дотор олонодо ноусугүйгөөр мэдээһэнэй ошаар эдэ бүгдэ бэлүүлгэ-дхэ аргатай болоһон байна. Энэ асуудалы шидхэлгэдэ албан зурганууд, нийтин эм-хинүүд эдэбхитэйгээр хабаа-дана.

ҮНИНЭЙ ХҮЛЭЭГДЭЭН ШИИДХЭБЭРИ

Үни хада мартгашаһандал һанагдан юумнууд арадайнай гүн һанал соһоо тодорон гаража, ээлхэ ёһотой һууриа ажабайдалтай ээллэ. Энэ тон һай-шалтай. Юуб гэжэ, оюун ухаан боло-лойн сэнгиргэһэйгэ баялигуудые арадтайн бусаахада, үндэр дээдэн сэдхэлэй болбосорол, хүн шынжин һайн һажини, һэшхэлэй һэнэгтэй буяные бусааха гэрэн удатай гэжэ ойлогоо ээргэтэйбди.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Мунөөдэр «бүтүү һу-ни», бага һайнһамнай хойшо ямаршэб онсо һайһанаар, жогтэй һонинээр зарга-дан һуни... Энэ һуниин тэн багсар һажан һанатай, буян түгэлдэр Сагаан-Үбгэн жи-рилон бууца, та биднэртэ нэгэ-нэгэ һаһа нэмээхэ, хэшхэгэй дэжнэе бэлэг болгон Бэрюула...

Нангин һайхан хүндэтэй һуни даа! Тимлэ-һэ эрхи тамху үнүгү, хулгай, хаарта нан-гүгү, хэрүүл хэмороо үүсхэгүгү, муу һанаанда, жүтөөрхэл, атаархалда абтангүй, хараал шэрээл гаргангүй, эбтэй ээтэйгээр, һайн һайһанаар Сагаан һараа утгай!

Тимгээһые байгша ондо биднэрэй үни-нэй хүлээһэн шидхэхэбэри абта. Сагаан-гамай бүгдэ арадай шэнжэ шарнартэй болохоһоо гадна амаралтын үдэр гээд манай республика соо сонсохгодо ба ха юм. Тон зүб шидхэхэбэри абтаб даа, ма-най Верховно Совет.

Сүлөөтэйгөөр, тон зоһидоор үнэгэрэгдэ-хэ энэ һайндэр оорын онсо шэнжэ шар-нартэй гэжэ һанагдана. Юуб гэжэ, түрэл хэлээ, ёһо захшалһуудад, бодото түхэл мэлгэса манай арадай хэр ээргээр һэрэг-нэе, ажабайдалаа хубилгана. Байһанһан харагта болохо ха юм. Имэлэ шэнжэтэй һайндэрэй ёһолонууд ха хаангүй үнэгэр-гэгдэхэ абта гээд һайдагдана.

Мунөөн буряд дуунууд ээдэлхэ, хатар наадон дэлгэрхэ, шүүлүүдэй, үрэлүүдэй хэлгэдэхэ, таабари онһон үгэнууд мундэл-хэ, шайгай шүүрэгдэхэ, һээр хулагдаха, эсэн зугаа дэлгэрхэ... Мун бууза, хуушуур хангалта, үрмэ, тоһон табигдана, млах, шүлэн ууралтаха, һу, тарг дэлгэрхэ, аар-са халагдаха... һайхан лэ һайндэр буряд орондон дэлгэрхэ, хүнхнэхэ абта гэжэ үрөөл даа!

Гадна Сагаалганай хаһада бэе бөөдэ айшалажа, хүн түрэлтэй тон эхэ баялгэ болохо хоорондоо харилсалга оюуншоһые үнэтэй. Агяа сайгаа ошоһон һуураар, һонин һорьһоһоо хэлээ, үлгэр түүхэ түүрээхэ, хонин үгөөр андалдаха, таабари таалсаха, дуугаа эһлэн дүүлха, эсэн үгэн сэнжэе гайхан шагнаха гэжэ эһэн гээб даа!

Мунөөнэй хүшэр сагта бэе бэе дүнгэл-сэжэ, ээж ээмээ түшэлсэй, «бэй» эетэй һууһа хэрэгтэй. Тимлээһэ Сагаалганэй эхнй үдрөө хойшо муу һанан һага, хэрүүл хөгшэд һунэг, арсалдаһа һэшхэлэ шагнаг, хонихоо һайһанаар һэшхэлэ шагнаг, халагсаа харагшада эб орог гээд үрээхэ дүрэн хүрэн.

Эхэ һайхан нотагса эб жамта мандуу-лаһын тулгада оролдоб!

Ерхээсэ байгаа Сагаалганээр, хүндэтэ нүхэдүүд!

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

63. Демократие үргэдхэхэһөө, олонийтэдэ ноусугүйгөөр мэдээһэнэй ондоо юумэн бай-хагүй. Гэбээһе эдэ бүгдэ хуу-ли ёһотой наринаар сахи-һанай үндэһөөр хүржөөгдэхэ ээргэтэй гэжэ тэрэ тэмдэглэ. Хуули ёһоной асуудалнуудай

гол дунда хүнэй эрхэнүүдэ хүндэтэ ёһо гурим табигдаха ээргэтэй.

Общество дотор тохёолдо-һон социальна ба хуулин ша-хардуу шанга байдлые эли-рүүлхын, хуулин хараа бодо-лые бэхжүүлхын тула проку-ратурын зүгһөө хэмжээнүүдэе бэдэрхэ, зохижо абаха шу-ха

байха ээргэтэй гэрэн үндэһэ һууриата асуудалнуудта тодо харюунуудые абаха уялгатай-ди. Мунөө республикануудай бөө даһан эрхэнүүдэ түбэй абтаа элээр харагдажа бай-һана. Энэниие зайсуулан сара-ха шухала.

ОНСО БАЙДАЛТАЙ БАЙГААР

ТБИЛИСИ. Цхинвали хотын оршондохой байдалай өрбө тү-шүүрилтэй байһанаа уламжа-ла, Грузин Верховно Совет-дэй Президиум энэхи онсо байдлаһа болзоһе 1991 оной мартын 12 болоһор һунаба.

Энэнье хадаа Урда-Осетини захиргаанай түбэй гэрэр дээрэ хонидые һараар хо-ёрдохёо утагданхай ушар бо-лоно.

Энэнье хадаа Урда-Осетини захиргаанай түбэй гэрэр дээрэ хонидые һараар хо-ёрдохёо утагданхай ушар бо-лоно.

Манай орон дотор олонодо ноусугүйгөөр мэдээһэнэй ошаар эдэ бүгдэ бэлүүлгэ-дхэ аргатай болоһон байна. Энэ асуудалы шидхэлгэдэ албан зурганууд, нийтин эм-хинүүд эдэбхитэйгээр хабаа-дана.

Манай орон дотор олонодо ноусугүйгөөр мэдээһэнэй ошаар эдэ бүгдэ бэлүүлгэ-дхэ аргатай болоһон байна. Энэ асуудалы шидхэлгэдэ албан зурганууд, нийтин эм-хинүүд эдэбхитэйгээр хабаа-дана.

КАЗАХСТАНАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХАНДАЛГА

Захиралхын гуримай хэдэн ар-бан жол соо бэлүүлгэдэхэ бай-хада, иймэ юумэн болобо ха юм. Имангал хүсэ шадалаа, хүсэллэ оролдолоһоо нэгдүүл-һэнэй ошаар лэ урданай хан-галтагүй гуримые усадан зай-суулаха болоһон.

Олон үндэһэ яһанһаа бүри-дхэ Казахстанай политиче-скэ экономикаһа аша туһад-хэ харюусаха нингэ нэгэн, эбтэй ээргэ Эсэгэ оронһоо таһархай-гаар ажаһууа, ажаллана ша-дахагүй байһанаа казах ард-републиканын бүхэй ардууд ойлогоо гэжэ Хендалга түр-тэмдэглэдэнэ. Хэрбэ Союзай һандаран һалаа гэжэ һань, республикануудай экономика хо, һэнжэлхэ, үрмэа ху-ушар шөлөгөнүүдэй бэйһанһан арсаһагүй.

Удай үмэнһөө үгэ хэлэ-лсэ абуула эрхэ бэе даажэ абһан зонийн Эдэ бүгдэһөө уламжада,

орон доторхи политическэ бай-далтай өрбө түшүүрилтэй бо-лолох.

Союзые хубилган шэнэхд-хын тула РСФСР-эй арадай де-путатууд онсо үүрэг дүүргэ-хэ ёһотой. Юундэб гэхэдэ, зон-хилон захиралхын гуримһаа Россия ардууд эгээл эхээр хонидоһон байгаа бшуу. Тим-лээһэ али бүхы хархис хүсэ-нүүдэй хараата абуулануудта хаалта табиа хэрэгтэй гэжэ депутатүүд тоолоно.

ТАСС: Үнэй мэдээһэл

СР-эй ПРОКУРАТУРАДА ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Хуули ёһо сахидгай үдэртэ бүрэлдэ-хэ, прокуратурын зурганууд-дай бөлүүлгэ эерилгөнүүдэе зүбшэн эхлэсхын тула тэднэр болон гурим журамые бэхи-рүүлхын, хуулин хараа бодо-лые бэхжүүлхын тула проку-ратурын зүгһөө хэмжээнүүдэе бэдэрхэ, зохижо абаха шу-ха

байха ээргэтэй гэрэн үндэһэ һууриата асуудалнуудта тодо харюунуудые абаха уялгатай-ди. Мунөө республикануудай бөө даһан эрхэнүүдэ түбэй абтаа элээр харагдажа бай-һана. Энэниие зайсуулан сара-ха шухала.

Энэнье хадаа Урда-Осетини захиргаанай түбэй гэрэр дээрэ хонидые һараар хо-ёрдохёо утагданхай ушар бо-лоно.

Манай орон дотор олонодо ноусугүйгөөр мэдээһэнэй ошаар эдэ бүгдэ бэлүүлгэ-дхэ аргатай болоһон байна. Энэ асуудалы шидхэлгэдэ албан зурганууд, нийтин эм-хинүүд эдэбхитэйгээр хабаа-дана.

ОНСО БАЙДАЛТАЙ БАЙГААР

ТБИЛИСИ. Цхинвали хотын оршондохой байдалай өрбө тү-шүүрилтэй байһанаа уламжа-ла, Грузин Верховно Совет-дэй Президиум энэхи онсо байдлаһа болзоһе 1991 оной мартын 12 болоһор һунаба.

Энэнье хадаа Урда-Осетини захиргаанай түбэй гэрэр дээрэ хонидые һараар хо-ёрдохёо утагданхай ушар бо-лоно.

Энэнье хадаа Урда-Осетини захиргаанай түбэй гэрэр дээрэ хонидые һараар хо-ёрдохёо утагданхай ушар бо-лоно.

Манай орон дотор олонодо ноусугүйгөөр мэдээһэнэй ошаар эдэ бүгдэ бэлүүлгэ-дхэ аргатай болоһон байна. Энэ асуудалы шидхэлгэдэ албан зурганууд, нийтин эм-хинүүд эдэбхитэйгээр хабаа-дана.

Манай орон дотор олонодо ноусугүйгөөр мэдээһэнэй ошаар эдэ бүгдэ бэлүүлгэ-дхэ аргатай болоһон байна. Энэ асуудалы шидхэлгэдэ албан зурганууд, нийтин эм-хинүүд эдэбхитэйгээр хабаа-дана.

Манай хөөрөлдөөн

Коммунист партия үзэл сурталыг хүдэлмэрийн шүхала нэгэ түбхүн хүн зоний дунда эрдэм мэдээ дэлгэрүүлж болно. Энэ талаар «Знание» бүлгэмэй Буряад аймаг республиканы эхний ажил хүдэлмэри эх үүрэгтэй. Манай корреспондент Б. Цырендыков энэ бүлгэмэй эхний правленийн харюусалгата секретарь М. Д. Ошоровтай хөөрөлдөж, хэдэн асуудал табица.

Корр: — Хубилган шэнэд-хэлгэн үедэ «Знание» бүлгэмэй лекционууд хүдэлмэри хэр зэргэ хууриа олоно, ондоо болоно байна гэжээ?

Харюу: — Сэхэнь хэлэхэд, манай бүлгэмэй хото ху-дөөгэй олон тоото эмхинууд шахардуу байдалда ороод байна. Тэрэ юундэ болондо гэжээ, шэнэ саггай эрилтэдэ хүдэлмэрийн тухал маягууд, лекцинуудыг угда, тэдэнэй те-матическа шоглал тарахаа болжио, орон соомнай боло-жо байхан үйлэ хэрэгүүдээ гээгээдэ абана бшуу.

Энэ үзэгдэл гансааше манай республиканы эмхидэ дай-ралдадаг бшуу. Харин он-доошье область, хивааруудта бин гэхэдэ, алдуу болохуйт.

Корр: — Тимхээ...

Харюу: — Тимхээ РСФСР-эй «Знание» бүлгэмэй ээлжээтэ бэш сүэдэ үнэгэрэн жэлэй декабрь харада Москва хотодэ зарлагдаа лэн. Тэрэ сүэдэ дээрэ бүлгэмэй шэнэ Устав баталагдаа. Эндэ лекционууд хүдэлмэрийн гол ёһонууд шэ-нээр харагдажа, зүбшэн хэл-сэгдэнэ байна.

Корр: — Тэрэн тухай то-дорхойгоор хэлбэлтэй, хайн болж.

Харюу: — Одоо болоно бэ-ээ даа. Бүхэсооноа «Знание» бүлгэм, нэгдэхээр, пра-вительствина бэшэ, политиче-скэ бэшэ, бэээ даанхай, оорин-

ЛЕКЦИОННО ХҮДЭЛМЭРИ ХЭР ЯБУУЛАГДАНАБ?

Харин муноо партиин үзэл сурталыг, эмхидхэлэйшье хүдэлмэри тон ло ондоо шэг-лэлтэй, онсо өөрсэ удахтайшье болоно байна. Тэрэнэй ха-жуугаар нэгэ талааха «пред-приятинуудай, эмхи зургаануудай нүгөө талааха лекторскэ бүлгэмүүдэй хоорондохи эконо-мическа харилсаан шэнэ ян-заар эмхидхэгдэжэ байнах.

Хөөрөдхөөр, ард зоние гэгээрүүлхэ, тэдэнэрэй дунда эрдэм мэдээс дэлгэрүүлхэ хэр-гэттэ лекторэй үүргые дээш-лүүлхэ — зорилго табидаана.

«Знание» бүлгэмэй эмхинууд тон лэ бэээ даанхай, мүн-гэнэй талаар өөһэдөө өөһэдэ-гөө хангажа шадаха аргатай байха хэрэгтэй. Орон дотор-ной экономическа, үйлдэ-рийн харилсаануудай тулалда-байдаа, манайшье республи-када предпрятия болон үзэл сурталыг эмхи зургаан хоёрой хоорондо бэээ бэээ ойлгоно ядахэ үзэгдэл бин болонхой.

Урдань предпрятиянуудай партианя организацинууд өөһ-эдөө үчүстөгүдэ лекцинуудыг үнэгэрэжэ талээр тухсай түсэб табада, хэээ уншаха болзор хэрүүлээд, тэрэ хүд-лэмэриэ эмхидхэгдэ гурим-тай хоаб даа. Иимэ түсэб бү-хэй жэлэй хураадаа унша-хаар табидадаг байлаа.

Тимхэ муртоо эдэ лекцинууд хэр зэргэ коллективтэ, хүд-лэмэриэдтэ хэрэгтэй гэжэ эхэ анхаралаа дагуулгай байхан. Гол анхаралаа лекцинуудыг ун-шалаар түсэбөө дүүргээ гэ-жэ партианя организацинууд-ышье, «Знание» бүлгэмэй эмхи-нуудышье оролдодог байгаал даа.

Мун худоо ажакын эрдэм дээшлүүлхэ научно-методиче-ска совет (гүрүүлэгшэнь А. П. Попов) гол түлэб худоогэй районуудта, тэндэхи ажакхи-нуудта баһал эхэ хүдэлмэри ябуулжа байнах. Маной бүл-гэмэй республиканы правле-нин элдэб эмхи зургаануудай, бүлгэмүүдэй хэлсээ баталан, таһалгаряггүй хуралсал эмхид-хэгдэ болоно байнах. Жэ-шээлхэдэ, хэдэн хургуулинуудта бусадые газарнуудта бу-ряад ба хари хэлэнүүдые шу-далха курсуудта, кружокууд нээгдэнхэй. Иимэ курсууд хуралсалгай хоёр жэлэй тур-шадэ хүдэлхэ байна.

Партийн рескомой нийгын политическэ түбтэ буряад хэл-сэн дээрэ лекцинуудыг үнэгэр-гэдэ лекторини нээгдэнхэй, гэрэхдхи жэлэнь болобо. Мун энэд ород хэлэн дээршье лек-цинууд үнэгэрэгдэдэг.

Энэ лекторини хүдэлмэри манай бүлгэмэй правленийн, мун танай «буряад үнэн» га-зетин редакцины үүхэлээр, оролдодогору абуулагдажа бай-нанин олонитэдэ мэдэжэ болонхой, яһала һайшагдана.

Ундаһэн түрэл хэлэн дээрэе уншадаг лекторинуудэй совет-дые түхүн эрдэмтэй доктор Ш. Б. Чимитдоржиев хүтэлбэ-рилэ. Энэ научно-методическа совет нилээн элэбхитэйгээр ажалаа ябуулна. Агын Буряадыг автономно округой ажалла-дай дунда манай лекторинууд элдэб темээр түрэл буряад хэлэнь дээрэ лекцинуудыг уншажа, һонирхол татабо. Тимхээ советэй түсэбэй ёһоор тэдэнэр Усть-Ордагай буряадыг округтой холбоо барисаа бин болгохо зорилготой.

Корр: — Майя Дашевна, лекторинуудэй мэргэжэл дээш-лүүлхэ талаар республиканыскэ бүлгэм хэр зэргэ ажал ябуул-на гэжээ?

Харюу: — Энэ асуудал ма-най түбэй правленийн, рай-онно эмхинуудай анхралдаа ходоодо байдаг юм. Унхөө-роошье, мэргэжэл шадебарит-ай, бэрхэ лекторинууд хүн зо-ной дунда турган саг соо хүн-дэтэй болодог ха юм даа. Тэ-дэниие хүнүүдышье хүлэжэ байдаг гэжээ.

Корр: — Эрхим лекторинууд-эй ээргэдэ хэд ороно гэжээ, зарим нэгэнь нэрлэбэлтэй...

Харюу: — Болоход даа. Эко-номическа эрдэмтэй кандида-дууд ВСТИ-гэй багша И. А. Покоцкий, БСХИ-гэй доцент Ц. Д. Дагбацыренов, түхүн эрдэмтэй кандидат ВСТИ-гэй доцент М. Д. Зомонов, фило-софин эрдэмтэй кандидат Д. Ц. Тыхеева, РСФСР-эй хур-гуулинуудай багшатаа багша, уран зохиолшо Ц. Н. Номто-ев, түхүн эрдэмтэй докториуд Р. Е. Пубаев, Ш. Б. Чимитдор-жиев болон бусад олон хүнүү-дые нэрлэжэ боломоор.

Мунэо ээлдэ эрдэмтнэй нэ-рстэци үнэгэрэгдэнхэй, Манай «Знание» бүлгэмэй бүхэ ша-тын эмхинууд гүйсэд дүүрэн ажакын тоосоондо ороно байнах. Эгээл энэ үедэ эр-хим һайн лекцинуудые унша-жа, хүн зоние баясуулха, һо-нирхуулха зэргэтэйбиди.

Юрэдөөл, лекцинуудыг шэ-нар дээшлүүлхын түлоо энэ аттестаци үнэгэрэгдэхэ юм.

Бүгэдэ буряадуу түлөөлэгшэдэй съезды

БУРЯАД ҺАЙНДЭРН

1990 онһоо эхилээд, «буряад үнэн» газетэдэ сагаалган тухай олон статьянууд хэблэгдэ-гүй. Завлаа — нарин эмблемы фаб-рикада: дэглэ гутал, малгай — атопльонудат; мунган хутага, хэтэ, сахоуэр, шэмхүүргэ да-руулануудые — прибор бу-рэнгэнь заводто гү, али уран зураашадэй мастерскойдо, тин-дээ мориной тоног голвото — арна элдэдэг фабрикада гэхэ мэтээр бүтээлэгдэл, таарам-жатай гэжэ һанахаар.

Буряадай республикын тог-тоодоһон ойн һайндэрн хада-майн 30-да болохо ёһотой аад, зунай сагта һур харбаан гэжэ үнэгэрэгдэ гэжэ бэээ.

Ород ард мүнөөшье хэды олон һайндэртэй элэб. Тэрэ-нээ өһөднэй заншалаар хүн-гэрэгдэ гэжэ ааб даа. Харин бидэ, буряадууд, ёһотой хо-ёр һайндэртэй аад, тэрэнэй бу-ряад ёһо заншалаар үнэгэр-эгдүйбиди. Юундэб гэжээд, нэ-гдэхэдэ, буряад хубсаһа хүн-дэйдэр, буряад хубсаһа хүн-дэйдэр амаралтгүй, һаял сагаал-ганай үдэр амаралтын үдэр гэжэ баталагдажа гэжээ.

Харин сурхарбаан болохоодо, дээдэ зургаанай заабаар сууботын гү, амаралтын үдэр тудалдуулаад, захиралаа үгэ-дэ заанаа. Энэ һайндэриёе бү-тээд арайда урданай турим заншалаар үнэгэрэгдэнхэй. Тимхээ үгэ язгууртанаймань бээ бээ хүндэлэгшэ, бэлэг салгэзэ абалсаа, сэгээ дара-һаа андалдажа, сэгэн үгэнүү-дэ буялалдажа, үндэнэн хэр-лээ үргэдхэжэ, үлэнь үмэдхэ-лээ үргэдхэжэ, зүүдхэл голбо-лоо, зунай һайхан сагта ула ала эй ба бусадые. үгнүн сэгсгүүдэй һал-бараад байха үеэр һайндэриёе тэмдэглэмээр тогтоом амар-алтын үдэр гаргахаар боло-доо. Бидэ монголшуудһаа та-һарһан ард зон аад, юугээрээ дуганбиди. Монгол ард гур-бэн үдэрөөр найрлаха, харин жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Эдэ мэтэе бүтээхэ аргатай. Жэшээлэн хэлхэдэ, уталан бу-һа, завлаа — нарин эмблемы фаб-рикада: дэглэ гутал, малгай — атопльонудат; мунган хутага, хэтэ, сахоуэр, шэмхүүргэ да-руулануудые — прибор бу-рэнгэнь заводто гү, али уран зураашадэй мастерскойдо, тин-дээ мориной тоног голвото — арна элдэдэг фабрикада гэхэ мэтээр бүтээлэгдэл, таарам-жатай гэжэ һанахаар.

Буряадай республикын тог-тоодоһон ойн һайндэрн хада-майн 30-да болохо ёһотой аад, зунай сагта һур харбаан гэжэ үнэгэрэгдэ гэжэ бэээ.

Ород ард мүнөөшье хэды олон һайндэртэй элэб. Тэрэ-нээ өһөднэй заншалаар хүн-гэрэгдэ гэжэ ааб даа. Харин бидэ, буряадууд, ёһотой хо-ёр һайндэртэй аад, тэрэнэй бу-ряад ёһо заншалаар үнэгэр-эгдүйбиди. Юундэб гэжээд, нэ-гдэхэдэ, буряад хубсаһа хүн-дэйдэр, буряад хубсаһа хүн-дэйдэр амаралтгүй, һаял сагаал-ганай үдэр амаралтын үдэр гэжэ баталагдажа гэжээ.

Харин сурхарбаан болохоодо, дээдэ зургаанай заабаар сууботын гү, амаралтын үдэр тудалдуулаад, захиралаа үгэ-дэ заанаа. Энэ һайндэриёе бү-тээд арайда урданай турим заншалаар үнэгэрэгдэнхэй. Тимхээ үгэ язгууртанаймань бээ бээ хүндэлэгшэ, бэлэг салгэзэ абалсаа, сэгээ дара-һаа андалдажа, сэгэн үгэнүү-дэ буялалдажа, үндэнэн хэр-лээ үргэдхэжэ, үлэнь үмэдхэ-лээ үргэдхэжэ, зүүдхэл голбо-лоо, зунай һайхан сагта ула ала эй ба бусадые. үгнүн сэгсгүүдэй һал-бараад байха үеэр һайндэриёе тэмдэглэмээр тогтоом амар-алтын үдэр гаргахаар боло-доо. Бидэ монголшуудһаа та-һарһан ард зон аад, юугээрээ дуганбиди. Монгол ард гур-бэн үдэрөөр найрлаха, харин жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Манай республикын дарга-юр национальна хубсаһан, үмэдхэл, зүүдхэл ба арна шүр-бэнэн, мориной эмсэг, дугаг, жороо үдэр, ташабаа шарага гэжэ мэтэе һэрэгхээс бодо-м-жолээр болоо. Анхан мори-ной эмсэг оёхо, хээдээ са-гаан мунгоор төборюулга хэ-нэ гободог байгаа.

Үзэл сурталыг хүдэлмэрийн эдэбхитэд

АЖАЛАЙ УЛЬНА БАДАРУУЛХА

Орбо түшүүрлэтэй манай үе-дэ үзэл сурталыг хүдэлмэри ябуулга шүхала удаа шанартай болонхой. Үзэл сурталыг хүд-лэмэрийн эдэбхитэдэ муноо-ной үе саг тон онэ эрилтэнүү-дэй табица. Нэн түрүн тэдэ-нэр политическэ, советой талаар үхсэд хүрэнги, һүбэлгэн хур-са ухаан бодолтой, үйлдэ-рийн ажил хэрэгүүдые һайн мэдэхэ, энэ талаар ямаршье асуудалда мэргэжэл түгэс, то-дорхой харюу үгэхэ шадалтай байха болоно. Имагаал алишье талаараа түрүү, урагшаа жүд-хэлэн һанал бодолтой хүн бу-садые урвалха, эсүүлхэ эр-хэтэй ха юм. Улаан-Удын ло-комотив-вагон заһабарилгын заводой эрхим пропагандастна-рай нэгэн Т. Т. Матвеев дээрэ дурсагдаһон эрилтэнүүдтэ хү-сэд харюусахаар лэ хүн гэжэ һанагдажа.

Тимофей Тимофеевич про-пагандист болохоор арбаад жэл болоо. Тэдэ түрүүшынгээ хэшээлнүүдые мүнөөшье эли-хээр һанадаг. Хэды зүрхээ хүйгүүдэг, һанагаа зободог хүйгүүдэг. Хүндү минни хэлэ-һэндэ үнэншээхэ, һонирхоо гү голэн асуудал ухаан бодолынь эзэлдэг лэн.

Түрүүшээр хурагшад хөө-рөөнь эхээр анхарангүй бай-тараа, коллективийн ажал хэрэгүүд дээрэ тогтоходоһы, һэр-мэр гэдэхээ, тингээдэ һонирхолтой хөөрөлдөөн бо-лоо бэлэй. Хоорондо арсал-дахашье, бээ бээс хурсаар шүүмжэлхэшье үеэр үзэгдэдэг лэн. Залуу пропагандаст тинх-дэ нимэ шүхала тобиолон хэ-һэн байна: полит-хуралсалыг хэшээлнүүдтэ нэн түрүн үнэн сэхэ, далаа ноусугүй хөөрлө-дөө үүсхэхэ хэрэгтэй. Иимэ хөөрлөдөө эхилхэдэ, эгээл орбо шүхала, «үбшнитай» асууд-лундууһаа дэлгирхэгүй. Хүн бүхэндэ ойлгостойгоор, хур-са тодоор, өөрингөө үгөөр хөө-рэхэдэ, шагнагшад ойлгохо-ышье, дэмжэхэшье юм. Хубил-ган шэнэдхэлгэн амжалтын то-дорхой хүн бүхэнэй үйлэ хэ-рэгүүдтэ сэхэ дундайдэ бай-гаа муноо үедэ эдэ бүгэдэ тон шүхала удаа шанартай болон-хой.

Бүхэсооноа партианя XIX конференциин, партианя Цент-ральна Комитетэй удаагшэ Пленумуудай, СССР-эй Ардаг депутатудай сессэиүүдэй ма-териалуудыи дахин-дахин ун-шадаа, партианя хараалһан ху-билган шэнэдхэлгэн хэрэгэй гүн үнэгэрэ, амин шүхала уд-ха шанар мэдэрэгдэнэ, — гэ-жэ Т. Т. Матвеев һанал бодо-лоо хубаалдаба. — «Хубилган шэнэдхэлгэн хажуугаархи» олон тоото хубай хоохон хөөрлө-дөөн, арсалданууд маанэдые зүб хэргэһаа хазгайруулна, һаад татана. Дэмэ шашалдажа, бээ бээтээ тоосолдожо бай-хын орондо хүсэ шадалаа нэ-гдүүлэн, оронгойгоо социаль-но-экономическа байдлыи һай-жэрүүлгын эшэ үндэһэ табиха шүхала.

Хуралсалыг үнэгэрэгшэ жэлдэ Т. Т. Матвеевэй хүтэлбэрилдэг полит-хургуулида 12 хүн хура-жа гэрээ. Олонхимь тухсай дун-да болон дунда хургуулитай

мэргэжэлтэд. Пропагандист Матвеевэй хэшээлнүүд али али талдаа ашга түһэй хөөрлө-дөөнэй, ондо ондоо хараа бо-долнуудыи зэргсүүлһөн, шэн-жэлһэн, шүүмжэлһэн хөөрлө-дөөнэй маягтайгаар үнэгэрэгдэ-лэн, илангаа экономическа элдэб ойлгосоо, орбо шүхала асуу-далнуудыи элрүүлэн тодор-хойлодог гэжэ түс. хургуулийн хурагшад хөөрлэн юм.

Хэшээлэй үедэ Матвеев те-орини асуудалнуудыи дайраад гаршадаг бшуу, харин коллек-тивтэй тодорхой ажал хэрэгүү-дтэ үндэлһэн, ажалтай бүтээсэ дээшлүүлһэнэй, үйлдэбрийн гаргашануудыи дошолуула-һан политическэ болон эконо-мическа удаа шанар тобоисо хэрүүлдаг, ажалай журам һай-жэрүүлһанай ашаар хэды эхэ арга нөөсөнүүд ашаглагдахэб гэжэ тоо, баримтануудыи хэрэг-лэн гэршээдэг байна.

Ямаршье ажалтай хүн байг, хамгагүй, мэргэжэл ша-дебарияа заатагүй дээшлүүл-хэ, мүнөөнэй техникэ болон технологи шадемарвар хэрэг-лэхэ, халуун ульһатайгаар, эдэ-бин үүсхэлтэйгээр ажаллаха ха-рюусалгатай болоод байна.

Иимэ харюусалга хүмүүжүүл-гэдэ нэн түрүн пропагандаст-найр хубита эхэ. Тимхээзэ пропагандаст бүхэн мунгэнэй эрдэмтэй — техникескэ хүрэлтэ дэбхилгэйн, экономическа шэнэ эрхэ байдалда оролгын асуудалнуудыи тодорхой гүн-зэгнөөр мэдэхэ ёһотой бшуу, — гэжэ Т. Т. Матвеев һаналаа хубаалдаба.

Полит-хуралсалда хайша хэрэгээр хандалгатай хайра гэм-гүйгоор тэмсэхэ шүхала. Һын тэдидэ үнэгэрэгдэн хэшээл-нүүд нэгэшье һайн үр үгэхгүй-һөө гадна, шогнашадэй эдэ-бин үүсхэлэ бууруулдаг. Һаян сагта хубилтанууд болохо гү гэһэн һүбэлжэ түрүүлдэг. Зарим пропагандастнар дээршээ үг-тэһэн хуралсалыг түсбөө ал-хайшье хажуушаа гарахаа ай-даг. Минни һанахада, энэ тү-сэгэй хэдэн хэшээлнүүдые про-пагандаст өөрингөө хараагаар, коллективтэйгээ тухсай арга нүүсхэлнүүдтэ үндэлһэн үг-гэрэгдэ, эрхэтэй болобо, һайн бэлэй, — гэжэ Т. Т. Матвеев хэлээ лэн.

Мунэо хүнүүд бултадаа ша-хуу эрдэм хургуулитай боло-нон, ном, газетэ уншадаг, те-левизор хэрэгдэ гэжэ ааб даа. Тимхээзэ политическэ пропаган-дэй үзэл сурталыг хүдэлмэрийн эдэбхитэд хэрэггүй болоо бээ-шэ гү гэдэн асуудал заримдаа табидадаг. Эндэдэ Тимофей Тимофеевич Матвеев ингэжэ харюусана:

Иимэ хараа бодолтой би зүбшээхгүй байжаб. Юундэб гэжээд, пропагандастын хүд-лэмэрийн гол зорилго хадаа хэ-дээнһээ хойшо хэлсэгдэжэл ба-даг хараа бодолнуудыи ба-далга бэшэ ха юм даа. Минни һанахада, хүн зоний дунда ажалай халуун ульһа бадаруу-лха, эдэбин үүсхэлэй, урагшаа дабылгын хараа бодол дэлгэ-рүүлхэ, нэбтэрүүлхэ хэрэг гол зорилгонь мүн болоно.

К. БУХАНЕВИЧ, ЛЭРЭ-гэй полит-хуралсалыг талаар методическа советэй гэгшүүн.

Нигүүлэсхы сэдхэлэй уряагаар

ЭНЭРХЫ ЗҮРХЭНЭЙ ЭСЭШЭГҮЙ ОРОЛДОЛГО

Һүүлэй хэдэн арбаад жэлэй туршадэ манай общество до-тор болоһон социально-эконо-мическа хангалтгүй үзэгдэл-нүүд оюон сэдхэлэй талааршье хохидолоо хубилтануудыи үүсхэлэн байгаа. Хүн бү-хэн олонхидоо өөрингөө ал-харгы хараад, өөрингөөл ажа-на тэнгилэн ажэбайдал тухай һанагаажа зободог болоо бшуу. Бээ бээдэ анхархаа болһон бидэнэй дунда энэрхы сэдхэл-лэй уряагаар үдэр бүрим эсэхэ суусагай ажал хэдэ хунуудай үсээн бэш байһан үдэр эгилэй һайдал түрүүлнэ.

126 жэлэй садаа тээ Же-невэдэ баталагдан абтанан тү-хээтэ Конвенциин үндэһөөр дайной үедэ плэндэ абтанан, шэрхатаһан хүнүүдтэ энэрхы сэдхэлэй ёһоор хандаха һайн һайхан заншал мүнөөшье лэн. Тэе Конвенциин ёһо гурим баримтадаггүй гуримүүд мүн-өөнэ үедэ тон үсөөн юм. Фло-рэнс Найтингейл, Даша Се-вастопольская гэдэн солото нэрэнүүд хүн түрэлтэй тү-хэдэ алтан үзэгүүдэр бэшэ-длхэй. Суута эхэнэрүүдэй хэр-гэрие ургэлжүүлэгшэдэ мүн-өөнэ үедэ гансал дай байдалда-най газарта хүнэй амин һаһа аршалһа бэшэ, мун амгалан ажэбайдалыишье үедэ үбшэн үбэр, эрмэдэ болонзон зо-ниин, ори ганса үбгээ, хитшэ-дэ, зобожо, тулика абтанан хүнүүдые аргална, хэрүүлһа бшуу. Энэрхы һайхан сэдхэл-лэн хотынмай хөөрлөдөөн һая-жа хотынмай Советскэ райгуу-лдэсдондо үнэгэрэ. Эндэ Улаан-Удэ хотын комитетэй тоосоо-то-һунгалтын конференци бо-лоо. Улаан Хэрээһэнэй бүлгэ-мэй эхин эмхинуудэй 85 тү-лөөлэгшэд, совет болон пар-тияна хүдэлмэрилэгшэдэ зүб-лөөндэ хабадаба. Зүблэгшэ-дэй урда түсэ бүлгэмэй Улаан-Удэ хотын комитетэй түрүү-лэгшэ Г. А. Гилькова үгэ хэ-лэжэ, комитетэй ажал ябуул-гын гол шүхала асуудалнууд дээрэ тогтобо.

Улаан Хэрээһэнэй 360 эхин эмхидэ 124.800 гэгшүүн тоолог-

Ажалай ветеранууд тухай

ЭНХЭ ЭЛҮҮР ЯБЫТ!

Республикн Дотоодын хэрэгүүдийн министрствын физкультура болон спортын коллективүүдэд дунда волейбол, теннис, бадминтон, настольн теннис, дзюдо, бокс, самбо, каратэ, айкидо, гүржүүд, баян дүй дүршлөө залуушууд даамжуулхыг эрмэлздэг байгаа.

Республикн дотоодын хэрэгүүдийн албатадэй Александр Степановичай хургаал заабаарын үндэрхэй сэгнээж, хүндэлжэ, хайн хайхание хүсэжэ ябахынь харахдаа, урма баяр түрүүндэг юм.

Александр Степанович эхэ спортно хэвсэхэд бэлэб. Нейн гэжэ ээрингоо жама бһоор дабшажа, бага зэргээр физиксэ упраниени хэжэ, бэе ма хабандаа найжаруулаа бүлгэтэ ябахэ хэрилхэбэ, гэжэ нүдэрхэй Имеев хооронд.

Энэ урилдаандаа нүүлшин хэжэ хабандаа бэлэб. Нейн гэжэ ээрингоо жама бһоор дабшажа, бага зэргээр физиксэ упраниени хэжэ, бэе ма хабандаа найжаруулаа бүлгэтэ ябахэ хэрилхэбэ, гэжэ нүдэрхэй Имеев хооронд.

АЛАЙР, БООХОНДО...

Малдаа бардам хүрэхэ үб-лэ бэлдэхэн хүдөөгэй айл бүхэн хайна амарханаар үблөө угтадаг, Кабанскийн районы Мурзино хууринда амануудаг Каргопольцевше нилээхэн зорбо хүрэгтэй болоно аад, хоёрбо соогоо асаржа хагаад орхинодо, йнэаниин амараа нэн. «Гүшвадхан центер эн-дэмин билл ха даа», гэжэ орхоо — гараа бүхэндөө нү-риэ омогорхон харадаг бэйлэ.

Тэй сэхэ холбоотой асуудал мун. Зарим үхибүүд түхэрэн үдэр соо түрэлхидэйгөө харуунагуйгоор абадаг. Социологическа шэнжэлгын дүнүгүдэй бһоор, зарим түрэлхид үдэртэ үхибүүдээрээ минл 18 минута соо харилсадаг байна бһуу.

ТАСС: УНШАА, ДУУЛАА

НЭН ГҮН!

«НЭГЭ ГАЗАРТАА ҮУУЖА ШАДАДАГҮЙ»

Америкн Холбоото Штагуудай президент Джордж Буш үнгэрхэй 1990 ондо «нэгэ газартаа жуужа шададаггүй хүн» гэгээн нэрэ алдар абанан бай-на. Тэрэ нёдоноа жэлэй дүрбэн хэриин харгида гаргата.

Малдаа бардам хүрэхэ үб-лэ бэлдэхэн хүдөөгэй айл бүхэн хайна амарханаар үблөө угтадаг, Кабанскийн районы Мурзино хууринда амануудаг Каргопольцевше нилээхэн зорбо хүрэгтэй болоно аад, хоёрбо соогоо асаржа хагаад орхинодо, йнэаниин амараа нэн. «Гүшвадхан центер эн-дэмин билл ха даа», гэжэ орхоо — гараа бүхэндөө нү-риэ омогорхон харадаг бэйлэ.

Тэй сэхэ холбоотой асуудал мун. Зарим үхибүүд түхэрэн үдэр соо түрэлхидэйгөө харуунагуйгоор абадаг. Социологическа шэнжэлгын дүнүгүдэй бһоор, зарим түрэлхид үдэртэ үхибүүдээрээ минл 18 минута соо харилсадаг байна бһуу.

02 МЭДЭЭСЭНЭ

ҮХИБҮҮДЭЙМНАЙ ЗӨМЭЭР

рэнэй гэр соонь зуруул хараа-тай газарта хэбтэлдэгү бай-нан юм. Харин хүблэгэн Алеша тэрэни хушэн абынгаа хармаан сооноо абанан байгаа.

Ивалгын районий Каленово хууринда амануудаг Колынов үмсын гэртэй болохо гэжэ шиндээд, 2,5 метр үндэртэй торхо бодхоогоо байраара, нургаалаа үхибүүдээрээ тодортоно, хоолоон халаа нэн. Дахинаа могоо, отолго, гэр бариха гэжээ бэлэж хэрэг бэш бһуу.

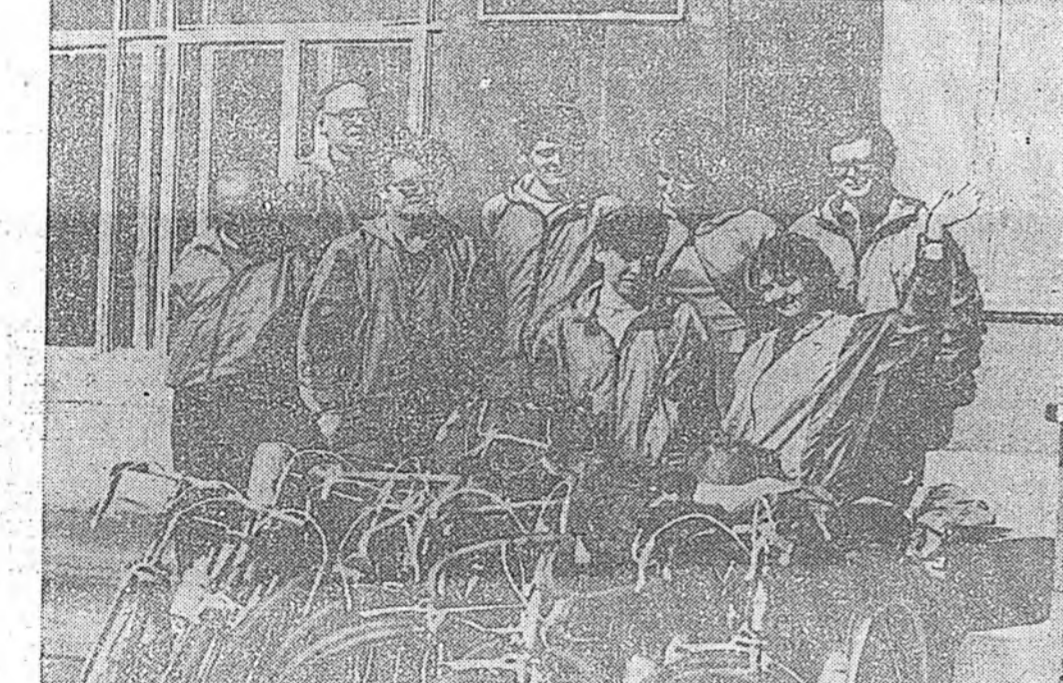
ГИМНАЗИ НЭЭГДЭХЭНЬ

Манай нинслэл — Улаан-Үдэ хотын нуралсалай зургаануудай дунда гимнази гэгээн шэнэ нэрэ бин болохонь.

СЭРЭГШЭД ТУАЛНА

МОСКВА. 1941-1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-охэ дайнда совет арадай туй-ламан иналтада зороулагдан мемориальная комплексн барилгада Зэбсэтэ Хусундү хабандаа болобо. Эндэ хүдэл-хөөр сэрэгтэй барилгын подра-дени, ашанай хэдэн арбаад машина СССР-эй Оборонын министрство үгөө юм.

ДАХИН УУЛЗАТАРАА...

ПРАВДА

«Хүдөө нотагуудта эхэнэр-нүүдэй, гэр бүлын байдалаа, эхэнүүдэ ба үхибүүдэ талаар хойшлуулашгүй хэмжээнүүд тухай» РСФСР-эй Верховно Со-ведэй 1990 оной ноябрийн 1-нэй тогтоолыг хэрэгжэ гурим тухай» РСФСР-эй Верховно Со-ведэй Президиумай тогтоол боло-ло ТАСС-эй мэдээлнүүд но-мерто үгтэбэ.

Новосибирскийн инженернүүдэй бэлдэдэг инсти-тудай бүлэг аяншалгад аме-лопедээр холын аян аамда гархыг үнэгэршэ жэлдэ хара-лаалаа нэн. Тигэжэ эдэр 1990 оной июль нарада Ново-сибирсктэй Улаан-Үдэ хоу-рээр эрээ бэлэй. Институдай автоматика ба электроникс кафедрин дагшаа Б. П. Велич-ко, мүн кафедрын доцент А. И. Гувакос гэжэд түс бүлгээ ударидаан юм. Холын аян замда гарагын эгээр 2660

хоёр гүрэнэй студентээрэй, багшанарай дунда хани барис-са, харилсаа холбоо байгуул-ха тухай хэлсээ баталажа мун. Эдэнэрхэн хэд бэ гэхэдэ, Аме-рикийн Холбоото Штагуудай Миннеаполис хотын бүлэг бо-лоно. Эдэнэр 1988 ондо Ново-сибирск эрээдээ, хоёр хотодо анда хотонуд болгожо, саа-тэ аяншалсамаа байха тухай хөөрлэдэн юм. Тэрээн-нэй үлэмжалан, түс хотын хэдэн бүлэг аяншалгад Ново-сибирск эрээдэ болсо юм.

«Новосибирсктэй эхилэн замда Владивостогто дүүргэдэ, тэндээ Миннеаполис хүрээ-тэ дайлагээр тамарха боло-нобди. Эндээхэй аян замаа үр-гэлжилүүжэ, Лондон—Париж—Москва—Новосибирск гэгээн маршрутдаар ябахэ түсэб то-бигдаа. Байха оной июль на-рын тэн багта таны Улаан-Үдэ хотодо уулаатарлаа бартай!» гэжэ нүхэр Величко Гувекос хоёр хэлээ бэлэй.

«Советская Россия» газетн 1991 оной 2-дохи номер-ноо.

дэ манай республикаа хэдэн түлөөлөгчид хабандаа дура-тай ха. — Унуоо холын аяншалга-да бэлдэх хэр зэргэ эмхид-хэгдэнэ байхыбэй! — Манай институтай, мүн США-гай команднуудай номи-рок татаган аяншалгада бэ-лэдэх хэжэ эхилхэр үнэинэй. Жэзэнэй, инстиудай команда сулоо сагай гарахтай эрэгэ, графигэй бһоор санн бааза-да ошожо, холын зайе санаар гатална, хадэ хабсагайн дун-дуур ябахэ бэе ма хабандаа найжаруулаа. Командын гэшүүд мейн 3—9-нэй үдэрнүүдтэ Ал-тайн хизаар руу 800 километ-рэй хорингын аяншалга хэжэ түсэбтэй. Харин Америкн Холбоото Штагуудай команда хорингидо дүүргэмээрээ, ию-ниин 15-да Москвагай Шере-метьево аэропортодо эрэхэ ту-хайгаа мэдээсээ. Ионинин 20-до Новосибирсктэй холын аян замда горехыг харагланобди.

Урмаханай районий Бархан хууриной үхибүүд табта на-хатэй Саца Цоктово зургаатай Зоригто Кусево хоёр үблэ гал-даагаар бусуднаа «онсо шал-гаралда» байна. Тэдэнэр хоёр хууриин хоорондо гал туйжэ, дулаасоа гэшүүд гэжэ нүү-рэн, дүн хамта 840 центер үблэ үгнэ хэжэ, эхэ, эсгээгэ 6300 түхэргийг гарада оруул-хан байха юм. Мүн лэ энэ рай-ондо Саца, Саян Очировууд Жаргал Бубеевэй хамтаржа, галаар наадажа байнаар, 531 центер үблэ галдажархоб. Тэ-рэ үблэн 2655 түхэргээр сэрг-нэгдэнэ байна. Эндэ дурдад-наан баримтануудай нүүлшин хоёрноо тошолол хэжээ, энэ дүрлэн үблэнэй хэмжээ 60 толгой эбэртэ малай бүхлэй үблэдөө эдхээдэн хүрэхэ тэ-хээл байгаа бһуу.

Урмаханай районий Бархан хууриной үхибүүд табта на-хатэй Саца Цоктово зургаатай Зоригто Кусево хоёр үблэ гал-даагаар бусуднаа «онсо шал-гаралда» байна. Тэдэнэр хоёр хууриин хоорондо гал туйжэ, дулаасоа гэшүүд гэжэ нүү-рэн, дүн хамта 840 центер үблэ үгнэ хэжэ, эхэ, эсгээгэ 6300 түхэргийг гарада оруул-хан байха юм. Мүн лэ энэ рай-ондо Саца, Саян Очировууд Жаргал Бубеевэй хамтаржа, галаар наадажа байнаар, 531 центер үблэ галдажархоб. Тэ-рэ үблэн 2655 түхэргээр сэрг-нэгдэнэ байна. Эндэ дурдад-наан баримтануудай нүүлшин хоёрноо тошолол хэжээ, энэ дүрлэн үблэнэй хэмжээ 60 толгой эбэртэ малай бүхлэй үблэдөө эдхээдэн хүрэхэ тэ-хээл байгаа бһуу.

Сонирхон

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА МОСКВА. 7.30 — «Утгос», 10.00 — МВД-нээ мэдээсээ, 10.15 — Хүүдэлтэ дамжуулга, 11.15 — «Филетовые соблазн» — 3 сэритэй уран найханай фильм, 2-дохи сери, 12.00 — «Домра дээрэ наадаха», 12.19 — А. С. Пушкин, «Гробсциж» — жүжг, 13.00 — Шэнэ ноинной албан, 13.15 — Оперодо дурат-шуйшуулай шүлү, 14.15 — Джа-майан — уран найханай фильм.

«Снегир»-видеоканал, 19.00 — Байгал, 19.20 — «Снегир» видео-каналгай үргэлжилэл, КПСС-эй ЦК-гай Пенумэй, нүүлэрхи бодомонжуул. Бурядай рескомой нэгдэх секретарь Л. В. Потаповтай хоорлодо. 20.00 — Байгал [бурядаар], 20.15 — «Ая-ганга» [бурядаар], 20.55 — Сонголнууд, 21.00 — «Алма-найн» нойрсотэй, багашуултэ 21.15 — Жэйлэй дүрбэн сэг. Фе-раль, 22.00 — Время, 22.45 — Уран шү-лэгэй долгн дээрэ, 23.25 — Хөжкөйгээр СССР-эй чемпи-ондэ. ЦСКА — «Динамо».

«Снегир»-видеоканал, 19.00 — Байгал, 19.20 — «Снегир» видео-каналгай үргэлжилэл, КПСС-эй ЦК-гай Пенумэй, нүүлэрхи бодомонжуул. Бурядай рескомой нэгдэх секретарь Л. В. Потаповтай хоорлодо. 20.00 — Байгал [бурядаар], 20.15 — «Ая-ганга» [бурядаар], 20.55 — Сонголнууд, 21.00 — «Алма-найн» нойрсотэй, багашуултэ 21.15 — Жэйлэй дүрбэн сэг. Фе-раль, 22.00 — Время, 22.45 — Уран шү-лэгэй долгн дээрэ, 23.25 — Хөжкөйгээр СССР-эй чемпи-ондэ. ЦСКА — «Динамо».

«Снегир»-видеоканал, 19.00 — Байгал, 19.20 — «Снегир» видео-каналгай үргэлжилэл, КПСС-эй ЦК-гай Пенумэй, нүүлэрхи бодомонжуул. Бурядай рескомой нэгдэх секретарь Л. В. Потаповтай хоорлодо. 20.00 — Байгал [бурядаар], 20.15 — «Ая-ганга» [бурядаар], 20.55 — Сонголнууд, 21.00 — «Алма-найн» нойрсотэй, багашуултэ 21.15 — Жэйлэй дүрбэн сэг. Фе-раль, 22.00 — Время, 22.45 — Уран шү-лэгэй долгн дээрэ, 23.25 — Хөжкөйгээр СССР-эй чемпи-ондэ. ЦСКА — «Динамо».

«Снегир»-видеоканал, 19.00 — Байгал, 19.20 — «Снегир» видео-каналгай үргэлжилэл, КПСС-эй ЦК-гай Пенумэй, нүүлэрхи бодомонжуул. Бурядай рескомой нэгдэх секретарь Л. В. Потаповтай хоорлодо. 20.00 — Байгал [бурядаар], 20.15 — «Ая-ганга» [бурядаар], 20.55 — Сонголнууд, 21.00 — «Алма-найн» нойрсотэй, багашуултэ 21.15 — Жэйлэй дүрбэн сэг. Фе-раль, 22.00 — Время, 22.45 — Уран шү-лэгэй долгн дээрэ, 23.25 — Хөжкөйгээр СССР-эй чемпи-ондэ. ЦСКА — «Динамо».

«Снегир»-видеоканал, 19.00 — Байгал, 19.20 — «Снегир» видео-каналгай үргэлжилэл, КПСС-эй ЦК-гай Пенумэй, нүүлэрхи бодомонжуул. Бурядай рескомой нэгдэх секретарь Л. В. Потаповтай хоорлодо. 20.00 — Байгал [бурядаар], 20.15 — «Ая-ганга» [бурядаар], 20.55 — Сонголнууд, 21.00 — «Алма-найн» нойрсотэй, багашуултэ 21.15 — Жэйлэй дүрбэн сэг. Фе-раль, 22.00 — Время, 22.45 — Уран шү-лэгэй долгн дээрэ, 23.25 — Хөжкөйгээр СССР-эй чемпи-ондэ. ЦСКА — «Динамо».

«Снегир»-видеоканал, 19.00 — Байгал, 19.20 — «Снегир» видео-каналгай үргэлжилэл, КПСС-эй ЦК-гай Пенумэй, нүүлэрхи бодомонжуул. Бурядай рескомой нэгдэх секретарь Л. В. Потаповтай хоорлодо. 20.00 — Байгал [бурядаар], 20.15 — «Ая-ганга» [бурядаар], 20.55 — Сонголнууд, 21.00 — «Алма-найн» нойрсотэй, багашуултэ 21.15 — Жэйлэй дүрбэн сэг. Фе-раль, 22.00 — Время, 22.45 — Уран шү-лэгэй долгн дээрэ, 23.25 — Хөжкөйгээр СССР-эй чемпи-ондэ. ЦСКА — «Динамо».

Эмхидхэн байгуулагшад: Бурядай ССР-эй Верховно Совет, Бурядай ССР-эй Министрүүдэй Совет, КПСС-эй Бурядай республиканска

Table with columns for 'Манай адрес' (Our address) and 'Редактор' (Editor). It lists contact information for the newspaper, including phone numbers and addresses in Ulaan-Ude.

A vertical sidebar on the right side of the page containing various small advertisements and notices, including mentions of 'ХУДАЛ ХЭТШЭЭН', 'ВАЗИЛОНДО БАЙН', 'Нефть болон...', 'ИЗВЕСТИЯ', and 'ОБЪЕДИНЕННЫЕ ШТАТЫ'.